

การฝึกเตรียมเข้าทำงาน
หลักสูตรครูผู้ฝึกพัฒนาฝีมือแรงงาน
ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร
(รหัสหลักสูตร 0910023110103)
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

---

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ทักษะ และมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร และสามารถปฏิบัติงานได้ ดังนี้

- 1.1 ปฏิบัติงานฝีมือด้านช่างพื้นฐาน ได้
- 1.2 อธิบายหลักการทํางานของระบบต่าง ๆ ของเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ได้อย่างถูกต้อง
- 1.3 เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ตลอดจนรู้จักการเก็บและบำรุงรักษาอย่างถูกวิธี
- 1.4 ถอดชิ้นส่วนในระบบต่าง ๆ ของเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร เพื่อทำการตรวจสอบสภาพและประกอบเข้าสู่สภาพเดิม ตลอดจนสามารถทดสอบสภาพการทํางานของอุปกรณ์ในระบบต่างๆ ได้
- 1.5 ปฏิบัติงานด้านการบริการและบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ได้
- 1.6 ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ได้

2. ระยะเวลาฝึก

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน / ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นเวลา 3 เดือน (420 ชั่วโมง) หลังจากนั้นจะได้รับการฝึกในสถานประกอบการอีกเป็นเวลา 2 เดือน

3. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

- 3.1 สำเร็จการศึกษาภาคบังคับหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- 3.2 มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
- 3.3 มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก และสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร

4. ชื่อผู้สมัครและการรับรองผลการฝึก

ชื่อเต็ม: ผู้สมัครพัฒนาฝีมือแรงงาน ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร

ชื่อย่อ: วพร. ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร

4.1 ผู้รับการฝึกที่ฝึกจบหลักสูตร โดยมีระยะเวลาฝึกตามหลักสูตรในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน / ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินผลจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน / ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน แต่ไม่สามารถเข้าฝึกงานในสถานประกอบการด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะได้รับใบรับรองผลการฝึก

4.2 ผู้รับการฝึกที่ผ่านการทดสอบจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน / ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน และผ่านการประเมินผลจากสถานประกอบการที่เข้าฝึกในกิจการ จะได้รับวุฒิบัตร วพร. ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร และหนังสือรับรองการฝึกงานจากสถานประกอบการที่เข้ารับการฝึก

5. หลักสูตรการฝึก

5.1 โครงสร้างหลักสูตร

5.1.1 การฝึกในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน แบ่งออกเป็น 3 หมวด ใช้เวลาฝึก 3 เดือน (420 ชั่วโมง) โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

(1) หมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน	112 ชั่วโมง
(2) หมวดความรู้ความสามารถหลัก	231 ชั่วโมง
(3) หมวดความรู้ความสามารถเสริม	77 ชั่วโมง

5.1.2 เมื่อผู้รับการฝึกผ่านการประเมินผลจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน/ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว จะได้รับการฝึกงานในสถานประกอบการอีก เป็นเวลา 2 เดือน

5.2 หัวข้อวิชา

รหัส	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	หมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน		
0911110101	กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยในการทำงาน	-	14
0911110102	ความปลอดภัยในการทำงาน	7	-
0911110103	คณิตศาสตร์ช่าง	14	-
0911110111	อ่านแบบ-เขียนแบบพื้นฐาน	7	7
0911110112	วัสดุงานช่าง	7	-
0911110113	งานเชื่อมไฟฟ้า	7	21
0911110114	งานฝึกฝีมือเบื้องต้น	7	21
	หมวดความรู้ความสามารถหลัก		
0911121101	การใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือ	3	4
0911121102	พื้นฐานเครื่องยนต์	7	-
0911122301	ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (เครื่องยนต์ดีเซล)	7	14
0911122201	ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (เครื่องยนต์เบนซิน)	7	14
0911122101	ระบบเผาไหม้	3	4
0911122102	ระบบจุดระเบิด	7	7
0911122103	ระบบหล่อลื่น	3	4
0911122104	ระบบระบายความร้อน	3	4
0911122302	หลักการถอด-ประกอบเครื่องยนต์ดีเซล	7	28
0911122202	หลักการถอด-ประกอบเครื่องยนต์เบนซิน	7	28
0911122105	การตรวจวัดความสึกหรอของชิ้นส่วนเครื่องยนต์	7	7
0911122303	การแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์ดีเซล	7	14

รหัส	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
0911122203	การแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์เบนซิน	7	14
0911122106	การบำรุงรักษาเครื่องยนต์	7	7
		131	212
		343	
หมวดความรู้ความสามารถเสริม		77	
		420	

	หมวดความรู้ความสามารถเสริม (77 ชั่วโมง)		
0911130104	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	7	14
0911130105	ภาษาอังกฤษในการทำงาน	14	21
0911130106	การประกอบธุรกิจส่วนตัว	21	0

หมายเหตุ

- หัวข้อวิชาที่กำหนดไว้ในหมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน ผู้รับการฝึกในกลุ่มอาชีพช่างยนต์ เช่น ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ช่างติดตั้งเครื่องเสียงรถยนต์ ช่างซ่อมตัวถังและพ่นสีรถยนต์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์และช่างไฟฟ้ารถยนต์ เป็นต้น สามารถเข้ารับการฝึกพร้อมกันได้
- หัวข้อวิชาที่กำหนดไว้ในหมวดความรู้ความสามารถหลัก ผู้รับการฝึกสาขาช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตรต้องเข้ารับการฝึกทุกหัวข้อวิชา
- หัวข้อวิชาที่กำหนดไว้ในหมวดความรู้ความสามารถเสริม เป็นหัวข้อวิชาที่จัดไว้ให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เลือกให้ผู้รับการฝึกเข้ารับการฝึกตามความจำเป็นแต่ละแห่ง กำหนดหัวข้อและระยะเวลาฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมตามความจำเป็น ที่จะต้องนำความรู้ความสามารถไปใช้ประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละพื้นที่และ/หรือสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน สามารถกำหนดหัวข้อวิชาในหมวดความรู้ความสามารถเสริมขึ้นเองได้ ทั้งนี้ระยะเวลาฝึกที่เพิ่มขึ้นเมื่อรวมกับเวลาฝึกในหมวดอื่นๆ แล้ว ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5.3 เนื้อหาวิชา

หมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน

- 0911110101   กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยในการทำงาน   (0 : 14)**
 เรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับหลักมนุษยสัมพันธ์ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมของการทำงาน การสื่อข้อความ การมีทัศนคติที่ดีต่องานและสังคม การมีคุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน การรักษาสິงแวดล้อมเบื้องต้น การศึกษาดูงานนอกสถานที่
- 0911110102   ความปลอดภัยในการทำงาน   (7 : 0)**
 ศึกษาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับในการปฏิบัติงาน สาเหตุและความสูญเสียของอุบัติเหตุ และการป้องกันจากการปฏิบัติงานทั่วไป การป้องกันและระงับอัคคีภัย โรคอันเนื่องมาการทำงาน หลักความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ไฟฟ้า สารเคมีและงานก่อสร้าง การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 0911110103   คณิตศาสตร์ช่าง   (14 : 0)**
 ทบทวนความรู้ในเรื่องระบบจำนวน ตัวเลข เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ อัตราส่วน การประมาณค่า การเทียบบัญญัติไตรยางศ์การหาพื้นที่และปริมาตรของรูปทรงเรขาคณิต การแทนค่าและการคำนวณค่าด้วยความรู้ทางคณิตศาสตร์
- 0911110111   อ่านแบบ-เขียนแบบพื้นฐาน   (7 : 7)**
 เส้นและสัญลักษณ์ที่ใช้ในงานเขียนแบบ ฝึกปฏิบัติการเขียนแบบ การอ่านแบบรูปไอโซเมตริก ภาพฉาย ภาพตัด ภาพประกอบ-แยกชิ้น การใช้เครื่องมือในการเขียนแบบได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนแบบ
- 0911110112   วัสดุงานช่าง   (7 : 0)**
 ศึกษาคุณสมบัติของโลหะ อโลหะ พลาสติก เซรามิก และโลหะผสมที่ใช้ในงานช่างยนต์ มาตรฐานของวัสดุ การใช้งานและการเก็บรักษา

0911110113 งานเชื่อมไฟฟ้า (7 : 21)

หลักการทำงานของเครื่องเชื่อมไฟฟ้า การใช้อุปกรณ์การเชื่อมไฟฟ้า ชนิดและคุณสมบัติของลวดเชื่อม การปรับกระแสไฟฟ้าให้เหมาะสมกับชิ้นงาน การเดินแนวเชื่อมทำราบ ทำตั้ง ทำระดับ และทำเนื้อที่ระะ การเชื่อมต่อชิ้นงานเหล็กแผ่นหนา 4-6 มม. การตรวจสอบแนวเชื่อม การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ ในการเชื่อมไฟฟ้า

0911110114 งานฝึกฝีมือเบื้องต้น (7 : 21)

ปฏิบัติเกี่ยวกับ งานตะไบ งานเจาะ งานเลื่อย งานสกัด งานทำเกลียว งานลบคมตัด งานเจียรระไน งานคว้านฝังหัวสกรู งานย้ำหมุด

หมวดความรู้ความสามารถหลัก

โมดูล 1 หมวดวิชาพื้นฐานช่างยนต์

0911121101 การใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือ (3 : 4)

ศึกษาชนิดและหน้าที่ของเครื่องมือ ตลอดจนการใช้งาน และการบำรุงรักษาเครื่องมือ ศึกษาเครื่องมือ วัดละเอียด มัลติมิเตอร์ เวอร์เนียคาลิปเปอร์ ไมโครคาลิปเปอร์ เครื่องมือที่ใช้งานซ่อมเครื่องยนต์ขนาดเล็ก เพื่อการเกษตร

0911121102 พื้นฐานเครื่องยนต์ (7 : 0)

ศึกษาประวัติของเครื่องยนต์เล็ก วิวัฒนาการของเครื่องยนต์ การแบ่งประเภทของเครื่องยนต์ ส่วนประกอบของเครื่องยนต์ หลักการทำงานของเครื่องยนต์ 2 จังหวะ หลักการทำงานของเครื่องยนต์ 4 จังหวะ ข้อแตกต่างระหว่างเครื่องยนต์ 2 จังหวะและเครื่องยนต์ 4 จังหวะ คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานซ่อมเครื่องยนต์ ขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

0911122301 ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (เครื่องยนต์ดีเซล) (7 : 14)

ศึกษาถึงคุณสมบัติของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์ดีเซล หน้าที่ของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง ชนิดของ ปั้มน้ำมันเชื้อเพลิง หัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง และอุปกรณ์ควบคุมความเร็วอัตโนมัติ ส่วนประกอบและหลักการ ทำงานของปั้มน้ำมันเชื้อเพลิง หัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง และอุปกรณ์ควบคุมความเร็วอัตโนมัติ การทดสอบปั้มน้ำมันเชื้อเพลิงและหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง ฝึกปฏิบัติการถอด- ประกอบ การปรับแต่งระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

0911122201   ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (เครื่องยนต์เบนซิน)   (7 : 14)
 ศึกษาถึงคุณสมบัติของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์เบนซิน   หน้าที่ของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
 ชนิดของปั้มน้ำมันเชื้อเพลิง   คาบูเรเตอร์   และอุปกรณ์ควบคุมความเร็วอัตโนมัติ   ส่วนประกอบและหลัก
 การทำงานของปั้มน้ำมันเชื้อเพลิง   คาบูเรเตอร์   และอุปกรณ์ควบคุมความเร็วอัตโนมัติ   ฝึกปฏิบัติการถอด-
 ประกอบ   การปรับแต่งระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

0911122101   ระบบเผาไหม้   (3 : 4)
 ศึกษาองค์ประกอบในการเผาไหม้ของเครื่องยนต์ดีเซล   อัตราส่วนกำลังอัด   ห้องเผาไหม้ชนิดต่าง ๆ
 เปรียบเทียบข้อดี - ข้อเสีย ของห้องเผาไหม้ชนิดต่าง ๆ   การตรวจสอบกำลังอัดของเครื่องยนต์

0911122102   ระบบจุดระเบิด   (7 : 7)
 หน้าที่ของระบบจุดระเบิด   ชนิดของการจุดระเบิด   ส่วนประกอบหลักและหลักการทำงานของระบบ
 จุดระเบิด   การตรวจเช็คชุดทองขาว   การตั้งระยะห่างคอยล์จุดระเบิด   การตรวจสอบคอยล์จุดระเบิด   การตรวจ
 วัดคอนเดนเซอร์   การตรวจคู่มือและร่องลึ้มที่เพลลาข้อเหวี่ยง   การตรวจแม่เหล็กที่ลื้อช่วยแรง   ชนิดและประเภท
 ของหัวเทียน   โครงสร้างและส่วนประกอบของหัวเทียน   การเลือกใช้หัวเทียนให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน
 การบริการหัวเทียน   โครงสร้างของแบตเตอรี่   การตรวจสอบและปรับแต่งระบบจุดระเบิด

0911122103   ระบบหล่อลื่น   (3 : 4)
 ศึกษาถึงคุณสมบัติของน้ำมันหล่อลื่น   การเลือกใช้น้ำมันหล่อลื่นให้เหมาะสมกับประเภทของเครื่องยนต์
 ส่วนประกอบ   หน้าที่   ประเภท   และการทำงานของระบบหล่อลื่นทั้งเครื่องยนต์ 2 จังหวะ และ 4 จังหวะ
 การตรวจสภาพของปั้มน้ำมันหล่อลื่นและการปรับแต่ง

0911122104   ระบบระบายความร้อน   (3 : 4)
 หน้าที่ของระบบระบายความร้อน   การแบ่งชนิดของระบบระบายความร้อนในเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
 ส่วนประกอบของระบบระบายความร้อน   การตรวจสภาพและการบำรุงรักษาระบบระบายความร้อน

0911122302   หลักการถอด-ประกอบเครื่องยนต์ดีเซล   (7 : 28)
 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการถอด-ประกอบชิ้นส่วนของเครื่องยนต์ดีเซล   ลำดับขั้นการถอด-ประกอบ
 การทำความสะอาดชิ้นส่วน   การเตรียมสถานที่ในการถอด-ประกอบ   ข้อควรระวังในการถอด-ประกอบชิ้นส่วน

0911122202   หลักการถอด-ประกอบเครื่องยนต์เบนซิน   (7 : 28)

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการถอด-ประกอบชิ้นส่วนของเครื่องยนต์เบนซิน การเตรียมสถานที่ในการถอด-ประกอบ ลำดับขั้นการถอด-ประกอบ การทำความสะอาดชิ้นส่วน ข้อควรระวังในการถอดประกอบชิ้นส่วน

0911122105   การตรวจวัดความสึกหรอของชิ้นส่วนเครื่องยนต์   (7 : 7)

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจวัดค่าความสึกหรอของชิ้นส่วนเครื่องยนต์ค่าความสึกหรอของชิ้นส่วนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือ

0911122303   การแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์ดีเซล   (7 : 14)

ศึกษาถึงสาเหตุข้อขัดข้องของเครื่องยนต์ดีเซล วิธีการแก้ไข ปฏิบัติการตรวจสอบ และแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์ การปรับแต่งเครื่องยนต์ตามค่าที่กำหนดไว้ในคู่มือ

0911122203   การแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์เบนซิน   (7 : 14)

ศึกษาสาเหตุการขัดข้องของเครื่องยนต์เบนซิน วิธีการแก้ไข ปฏิบัติการตรวจสอบและแก้ไขข้อขัดข้องของเครื่องยนต์ การปรับแต่งเครื่องยนต์ตามค่าที่กำหนดไว้ในคู่มือ

0911122106   การบำรุงรักษาเครื่องยนต์   (7 : 7)

การใช้เครื่องยนต์ให้ถูกวิธี การตรวจสอบเครื่องยนต์ก่อนการใช้งานและหลังการใช้งาน การบำรุงรักษาตามชั่วโมงการใช้งาน การเก็บรักษาเครื่องยนต์หลังการใช้งานประจำวัน การเก็บรักษาเครื่องยนต์เมื่อหยุดใช้งานเป็นเวลานาน

หมวดความรู้ความสามารถเสริม

0911030104   คอมพิวเตอร์เบื้องต้น   (7 : 14)

ศึกษาส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์ รหัสข้อมูลและการวัดขนาดข้อมูล สื่อบันทึกข้อมูล ไวรัสคอมพิวเตอร์ จรรยาบรรณผู้ปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์

ฝึกทักษะการบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์อย่างถูกวิธี การใช้ระบบปฏิบัติการและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปการใช้อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น

0911030105   ภาษาอังกฤษในการทำงาน**(14 : 21)**

เรียนรู้และฝึกทักษะเบื้องต้นในการพูด การฟัง การอ่าน การเขียนและแปลความหมายของศัพท์เทคนิค คู่มือการใช้งานของอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนคำเตือนต่าง ๆ การใช้ภาษาในงานด้านช่าง และในชีวิตประจำวัน

0911030106   การประกอบธุรกิจส่วนตัว**(21 : 0)**

ศึกษาความหมายและประเภทของการประกอบธุรกิจส่วนตัว   ประเภทสินค้าและการให้บริการ
 คู่ทางการประกอบธุรกิจส่วนตัว การเตรียมความพร้อมในการประกอบธุรกิจส่วนตัว การศึกษาช่องทางธุรกิจ
 เงินทุนเริ่มต้น ปัจจัยในการผลิต ทำเลที่ตั้ง สถานที่และอุปกรณ์ การจัดทำงบประมาณและการจัดทำบัญชี
 อย่างง่าย การคิดต้นทุนและกำไร/ขาดทุน การดำเนินงานด้านการตลาด จิตสำนึกในการให้บริการ
 ความรับผิดชอบต่อสังคม